

Behovsutredning

2025-2027

Typ av styrdokument: Behovsutredning
Beslutande instans: Bygg- och miljönämnden
Datum för beslut:
Diarienummer:

Gäller för: 2025-2027
Giltighetstid: 1-3 år
Revideras senast:
Dokumentansvarig: Myndighetschef

Innehåll

Sammanfattning	3
Syfte och bakgrund.....	3
Resursbehov	3
Förändring under närmaste tre åren.....	4
Jämförelse mellan behov och tillgängliga resurser (enligt fastställd budgetram)	4
Särskilt viktiga områden inom det behovsprioriterade arbetet.....	4
1. Inledning	5
2. Beskrivning tillsynsupdraget	6
2.1 Tillsynsansvaret	6
2.2 Styrande dokument.....	6
2.3 Samverkan.....	8
3 Beskrivning behovsutredning	9
3.1 Förklaring av olika begrepp	9
3.2 Förhållandet mellan behovsutredning, budgetarbete och tillsynsplan	13
3.3 Finansiering av tillsyn	14
4 Resursbehov av övrig tid	15
4.1 Beskrivning av området	15
5 Resursbehov av handläggningstid per verksamhetsområde.....	16
5.1 Miljöskydd	17
5.2 Förorenade områden	20
5.3 Hälsoskydd	23
5.4 Små avlopp.....	27
5.5 Livsmedel.....	29
5.6 Naturvård och skyddade områden.....	32
5.7 Alkohol, tobak, tobaksfria nikotinprodukter och receptfria läkemedel	34
5.8 Övergripande arbete- Administration och ledning	37
6 Resursbehov sammanställning.....	38

Sammanfattning

Syfte och bakgrund

För att möjliggöra en god och korrekt myndighetsutövning har kommunfullmäktige och kommunstyrelsen ansvar för att se till att bygg- och miljönämnden har tillräckliga resurser för att systematiskt kunna genomföra sitt uppdrag. För att skapa förutsättningar för det har denna behovsutredning tagits fram. Den bygger på en gemensam modell för Västra Götalands län och Hallands län.

Behovsutredningen omfattar myndighetsutövningen inom miljö- och hälsoskyddet, livsmedelskontrollen samt alkohol och tobakstillsynen men också kommunekologens uppdrag, administrationen och ledningsuppdraget inom området. Utredningen är flerårig för att kunna visa hur tillsynen behöver utvecklas för att bättre bidra till att nå miljömålen samt anpassas till förändrade förutsättningar med avseende på lagstiftning och de verksamheter som tillsynen riktar sig mot.

Resursbehov

Årets behovsutredning visar på ett totalt resursbehov för 2025 på cirka 32 årsarbetare, se tabell 1 nedan. Resursbehovet för 2025 har ökat från tidigare 30,27 vilket i huvudsak beror på att myndighetssamverkan mot osund konkurrens har tillkommit samt att området små avlopp behöver tillfälliga resurser för att klara av förberedelser och registervård för rapportering av uppgifter till Havs och vattenmyndigheten som inför årlig rapportering.

Resursbehov enligt årets behovsutredning			
Tillsynsområde	Årsarbetare år 2025	Årsarbetare år 2026	Årsarbetare år 2027
Miljöskydd	6,98	7,13	7,15
Förorenade områden	2,36	2,46	2,46
Hälsoskydd	3,26	3,03	3,25
Små avlopp	7,36	5,06	5,06
Livsmedel	3,22	3,08	3,08
Servering, tobak & folköl	1,12	1,12	1,12
Naturvård	2,01	2,33	1,90
Administration och ledning	6,00	6,00	7,00
Årsarbetare totalt	32,30	30,21	31,02

Tabell 1. Sammanställning av totalt resursbehov.

Förändring under närmaste tre åren

Både tillsynen och stödfunktionernas uppdrag utvecklas hela tiden. Det kommer nya lagkrav inom en rad områden samtidigt som förvaltningen jobbar med att digitalisera och utveckla verksamheten. Det finns också insatser av tillfällig karaktär som under en period ökar behovet, men som på sikt kan effektivisera verksamheten. Exempel på detta är införande av e-arkiv, digitala inspektionsmetoder eller inventeringar för att hitta verksamheter som ska ha någon form av återkommande tillsyn.

Jämförelse mellan behov och tillgängliga resurser (enligt fastställd budgetram)

I 2025 års budget ryms cirka 25 årsarbetare vilket medför att nämnden i samband med antagande av kontroll- och tillsynsplaner kommer att behöva prioritera bort uppgifter. Det är viktigt att nämnden får behålla sitt kommunbidrag för att undvika ännu fler prioriteringar bland de uppgifter som inte kan finansieras med avgifter.

Särskilt viktiga områden inom det behovsprioriterade arbetet

Inom det behovsprioriterade arbetet bedöms följande områden särskilt viktiga att lyfta fram:

- Deltagande och granskning i arbetet med nya detaljplaner och bygglov
- Deltagande i samordnade tillsynsprojekt
- Myndighetssamverkan för att motverka osund konkurrens
- Tillsyn av små avlopp
- Arbetet med att identifiera och åtgärda förorenade områden
- Arbetet med behovsstyrd taxa för miljöbalkstillsynen
- Införandet av e-arkiv inför pågående upphandling av verksamhetssystem

Bakgrunden till ovan listade prioriteringar i det behovsprioriterade arbetet finns under respektive område under avsnitt 5.

1 Inledning

För att möjliggöra en god och korrekt myndighetsutövning har kommunfullmäktige och kommunstyrelsen ansvar för att se till att bygg- och miljönämnden har tillräckliga resurser för att systematiskt kunna genomföra sitt uppdrag. Ett underlagsmaterial för detta är denna behovsutredning där alla resurser sammanställts som det bedöms finnas behov av mellan 2025-2027.

Enligt miljötillsynsförordningen ska det hos tillsynsmyndigheten finnas en utredning om tillsynsbehovet för tillsynsmyndighetens hela ansvarsområde enligt miljöbalken. I Alingsås kommun är Bygg- och miljönämnden tillsynsmyndighet enligt miljöbalken. Utredningen ska omfatta kommande treårsperiod och ses över vid behov, dock minst en gång per år. Det ska föras register över de verksamheter som behöver återkommande tillsyn. Baserat på utredningen och registret ska förvaltningen inför varje verksamhetsår göra en tillsynsplan.

Enligt livsmedelsverkets föreskrift om offentlig kontroll av livsmedel ska kontrollmyndigheten årligen fastställa en plan för myndighetens livsmedelskontroll. Planen ska omfatta en period om minst tre år och omfatta samtliga områden som myndigheten ansvarar för.

För övriga delar av miljö- och hälsoskyddsensheternas ansvarsområde saknas krav på behovsutredning och tillsynsplaner i lagstiftningen. För att ge en tydlig översikt av behovet för hela miljö- och hälsoskyddsensheternas verksamhet omfattas av de alla av behovsutredningen, även de som inte är lagstyrda.

Behovsutredningen avser 2025 till 2027. Det första året är preciserat och för de övriga anges en översiktlig bedömning av kända förändringar. För en stor del av myndighetsarbetet är det svårt att uppskatta behovet för respektive år. Många delar är händelsestyrda, såsom ansökningar, anmälningar, klagomål och remisser, där antalet inkommande ärenden kan variera från år till år. För andra delar beror behovet till stor del på ambitionsnivån och när något ska vara genomfört. Några exempel på detta är klimatarbetet och förorenade område. Det kan även tillkomma krav från andra myndigheter som inte varit kända sedan tidigare eller som påkallar skyndsamt uppmärksamhet av något slag.

Behovsutredningens upplägg är att avsnitt 2 och 3 framför allt beskriver bakgrund och övergripande förutsättningar. Avsnitt 4 till 6 beskriver behovet inom olika ämnesområden mer i detalj. Som underlag till denna behovsutredning finns det register som ska finnas över verksamheter som behöver återkommande tillsyn samt ett beräkningsunderlag.

2 Beskrivning tillsynsuppdraget

2.1 Tillsynsansvaret

Tillsynen är en del i strävan att uppnå Sveriges nationella miljö kvalitetsmål och de folkhälsopolitiska målen. Tillsynen ska ha en tydlig koppling till de globala målen i Agenda 2030, de nationella, regionala och lokala miljömålen samt den Nationella kontrollplanen (NKP) inom livsmedel.

Som tillsynsmyndighet ska bygg- och miljönämnden, på eget initiativ eller efter anmälan, i nödvändig utsträckning, kontrollera att miljöbalken samt föreskrifter, domar och andra beslut som har meddelats med stöd av balken följs. På samma sätt är bygg- och miljönämnden lokal kontrollmyndighet för livsmedelskontrollen enligt livsmedelslagen samt tillhörande lagstiftning. Nämnden ansvarar även för tillsynen inom alkohol och tobaksområdet. Vid brister ska bygg- och miljönämnden vidta de åtgärder som behövs för att lagstiftningen ska följas.

Miljö och hälsoskyddsmyndigheterna är sakkunniga i miljö- och hälsoskyddsfrågor och naturvård, som inte rör ren myndighetsutövning exempelvis gällande bygglov samt detalj- och översiktsplaner.

2.2 Styrande dokument

Bygg- och miljönämndens verksamhet styrs till övervägande del av lagstiftning, nationella dokument och mål men även lokala dokument och mål. Nedan är beskrivet kort om respektive område.

2.2.1 Lagstiftning

De lagar som främst styr nämndens arbete är: Livsmedelslagen, Miljöbalken, Smittskyddslagen, Strålskyddslagen, Lagen om tobak och liknande produkter, Alkohollagen samt EG-lagstiftning, förordningar och föreskrifter kopplade till lagarna. Under 2024 har nämnden fått sitt uppdrag utökat med lag om förorening från fartyg och lag om sprängämnesprekurser. Även tillsynsområden som marknads kontroll införs i svensk lagstiftning och kommer påverka nämndens tillsynsområden framöver.

Bygg- och miljönämndens arbete måste även förhålla sig till bland annat: Kommunallagen, Förvaltningslagen, Viteslagen, Offentlighets- och sekretesslagen och Dataskyddsförordningen GDPR (The General Data Protection Regulation).

2.2.2 Nationella dokument och mål

Riksdagen har fastställt nationella miljö kvalitetsmål. Målen ska vara styrande och vägledande för miljöarbetet i Sverige och vara uppnådda inom en generation. De

ska också vara vägledande för hur de allmänna bestämmelserna i Miljöbalken ska tolkas.

De globala målen för hållbar utveckling inom Agenda 2030 antogs 2015. Regeringen beslutade 2018 om en handlingsplan för perioden 2018–2020 för hur arbetet med agendan kan stärkas.

En nationell strategi för tillsyn enligt miljöbalken har tagits fram och är ett gemensamt verktyg för att uppnå en effektiv och likvärdig tillsyn. Strategin gäller för perioden 2022–2025 och innehåller fokusområden inom sju olika arbetsområden som tillsynsmyndigheterna kan användas som stöd för tillsynsplaneringen. Syftet med de utpekade prioriteringar i strategin är inte att tillsynsmyndigheterna ska prioritera ner den löpande återkommande tillsynen men strategin kan komma att påverka inriktningen på den planerade tillsynen. Strategin har ett nationellt perspektiv. Lokala och regionala variationer utifrån behov av tillsyn kommer alltid att finnas. Det samma gäller annan nödvändig tillsyn som inte omnämns i strategin. Behovsutredningen kommer att visa på de fokusområden som kommunen bör arbeta med och tillsynsplanen kommer att visa på vilka områden som faktiskt blir prioriterade under perioden, utifrån de förutsättningar som finns.

För livsmedelskontrollen finns en nationell kontrollplan (NKP). NKP är gemensam för alla kontrollmyndigheter i livsmedelskedjan. Den möjliggör en likvärdig kontroll, med gemensamma mål och prioriteringar i hela landet, med riktlinjer för kvalitetssäkring och utveckling. Planen är treårig precis som den här behovsutredningen.

I ANDTS-strategin redogör regeringen för en samlad strategi för alkohol-, narkotika- dopnings- och tobakspolitiken samt spel om pengar 2022–2025. Det övergripande målet är ett samhälle fritt från narkotika och dopning, minskade medicinska och sociala skador orsakade av alkohol och minskat tobaksbruk samt att minska skadeverkningarna av ett överdrivet spelande. Folkhälsomyndigheten har i uppdrag att stödja politiken inom områdena alkohol, narkotika, dopning, tobak och nikotin samt spel om pengar.

Den svenska alkoholpolitikens mål är att främja folkhälsan genom att minska alkoholens medicinska och sociala skadeverkningar (prop. 2005/06:30, bet. 2005/06:SoU12, rskr. 2005/06:157). Målet ska nås genom sådana insatser som motverkar skadligt dryckesbeteende och bidrar till en minskad total alkoholkonsumtion. Den svenska alkoholpolitiken bygger på kunskapen om att tillgängligheten till alkohol har betydelse för utvecklingen av totalkonsumtionen och för alkoholskadornas omfattning. För att nå det alkoholpolitiska målet och åstadkomma en minskad konsumtion krävs en effektiv skyddslagstiftning.

2.2.3 Lokala dokument och mål

Alingsås kommun har en klimatstrategi som gäller fram till 2030. Klimatstrategin är ett strategiskt styrdokument för kommunens hantering av klimatförändringarnas

orsaker och effekter. Kommunstyrelsen även antagit 18 klimatlöften för Alingsås för perioden 2024 - 2026.

I linje med de nationella miljömålen har regionala miljömål för Västra Götaland tagits fram och Kommunfullmäktige har beslutat att Alingsås åtar sig att arbeta med 14 åtgärder under perioden.

Alingsås kommun har ett naturvårdsprogram vars syfte är att ange mål och strategier för det kommunala naturvårdsarbetet. Naturvårdsprogrammet kopplar till kommunens översiktsplan genom att fördjupa viljeriktningen gällande natur och till kommunens naturvårdspolicy genom att konkretisera den angivna ambitionen. Naturvårdsprogrammet antogs av Kommunfullmäktige den 26 februari 2020.

Det har tagits fram en ekosystemtjänstanalysen för kommunen som är tänkt att synliggöra de gröna strukturernas värden och vara ett underlag som tydliggör vilka grönområden och grönstråk som har störst bevarandevärde samt pekar på var det kan finnas behov av åtgärder för att stärka grönstrukturen.

2.3 Samverkan

För att kunna utföra uppgifterna så effektivt som möjligt kan samverka med andra vara ett medel. Alingsås kommun ingår i Miljösamverkan Väst för att kunna nyttja styrkan i erfarenhetsutbyte och samarbete mellan kommuner och länsstyrelser. Kommunen samverkar också genom olika nätverk inom Göteborgsregionen (GR). I och med detta används resurserna mer effektivt.

2.3.1 Miljösamverkan

Miljösamverkan Västra Götaland är ett samarbete mellan länsstyrelsen, de tre kommunalförbunden Skaraborg, Fyrbodalen och Boråsregionen/Sjuhärad och de kommunalförbundens kommuner samt kommunerna i Göteborgsregionen. Miljösamverkan Halland är ett samarbete mellan länets kommuner och länsstyrelsen. Miljösamverkan Västra Götaland och Miljösamverkan Halland (nedan kallad Miljösamverkan) samverkar tätt sedan 2014 med bland annat verksamhetsplanering, Mötesplats Goda exempel och chefssamverkan.

Det finns en gemensam vision och värdegrund, Det önskade läget, i miljösamverkan som genomsyrar allt arbete. Miljösamverkan stöttar kommunerna i arbetet som lokal myndighet. De samordnar, utvärderar och tar fram underlagsmaterial till tillsynskampanjer samt tar fram informationsmaterial och ordnar utbildningar. Kommunerna gör samordningsvinster; dels när sakområden går igenom samtidigt i länet, dels genom stöd med underlagsmaterial, planering och utvärdering. Miljökontoren eller motsvarande på länsstyrelserna deltar med kompetens till projektgrupper som arbetar fram projekten samt deltar i projektens aktiviteter så långt som möjligt.

2.3.2 Västra Götalands län och Hallands län samt Göteborgsregionen

Inom Göteborgsregionen sker samverkan genom olika nätverk för bland annat livsmedelsinspektörer, dricksvattenkontroll, strandskyddshandläggare och miljöchefer. Gemensamma samsynsmöten, utbildningar och i viss mån också projekt diskuteras och genomförs. Syftet är samsyn, erfarenhetsutbyte och ökad kompetens.

2.3.3 Myndighetssamverkan mot organiserad brottslighet

Förvaltningen och nämnden har tagit initiativ till en lokal samverkan med andra myndigheter, exempelvis Polis, Räddningstjänst, Skatteverk. Myndighetssamverkan mot osund konkurrens och brottslighet är en viktig del av att skapa en välmående ekonomi, ett tryggt samhälle och en rättvis marknad för alla. Erfarenhet från grannkommuner har varit värdefullt i det inledande arbetet som kommer att samordnas av Livsmedels- och hälsaenheten. Behov av samverkan finns inom samtliga tillsynsområden.

3 Beskrivning behovsutredning

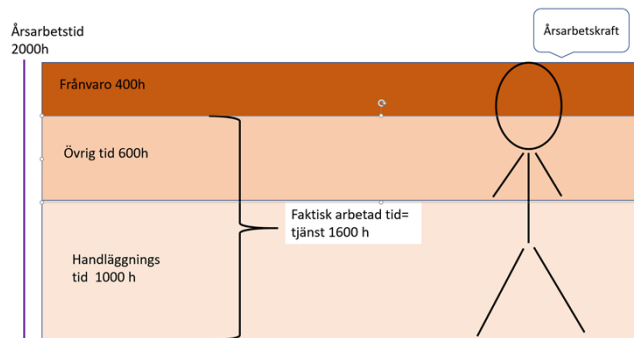
Detta stycke handlar om vilka resurser som finns tillgängliga i form av årsarbetare (heltid och deltid) och hur det beräknas samt övergripande förutsättningar för perioden.

3.1 Förklaring av olika begrepp

I behovsutredning utgår beräkningarna av behovet utifrån antal timmar för olika arbetsuppgifter. Hur många årsarbetare eller tjänster det krävs för att utföra arbetsuppgifterna beror på hur timmarna fördelas på handläggningstid respektive övrig tid samt hur många personer som arbetar deltid. Nedan förklaras de olika begreppen samt beskrivs hur omvandlingen från timmar till årsarbetare eller tjänster kan ske.

3.1.1 Årsarbetare

En heltidsanställd arbetar i genomsnitt 1 600 timmar per år (efter avdrag på 400 timmar för ledighet/sjukdom). Hur denna tid fördelas mellan handläggningstid (styrd, händelsestyrd och behovsprioriterad tid) eller övrig tid kan skilja mellan kommuner beroende på förutsättningar. Normalt bedöms 1 000 timmar av den faktiska arbetstiden läggas på handläggning och 600 timmar på övrigt. Se figur 1 nedan.

Figur 1. Fördelning av tid för en heltidsanställd.

Om en jämförelse ska ske av hur många årsarbetare det finns totalt på de olika kontoren görs detta utifrån antal tjänster och tjänstgöringsgrad.

Exempel: Två heltid och en halvtid ger 2,5 årsarbetare.

Om en jämförelse ska ske av hur många årsarbetare det behövs för ett specifikt område görs detta genom att den samlade tiden för området delas med handläggningstiden.

Exempel: Det beräknas att det finns ett behov av att lägga 5 000 timmar inom ett område, till exempel livsmedel. Denna tid delas med handläggningstiden för en heltid som är 1000 timmar vilket blir 5 årsarbetare. (Områdets behov i timmar / handläggningstiden för en heltidstjänst = antal årsarbetare). Det behövs alltså 5 heltidstjänster för att utföra 5 000 timmar livsmedelsverksamhet.

3.1.2 Deltid

Handläggningstiden för en som arbetar heltid utgör 50 procent av den anställda tiden, alltså 1000 timmar handläggningstid på 2000 timmar anställd tid. Detsamma gäller för en deltid.

Exempel: En person som arbetar 80 procent får en anställd tid motsvarande 1 600 timmar. Handläggningstiden blir 800 timmar.

En förutsättning är att både frånvaro och övrig tid reduceras i samma storleksordning som den nedsatta tiden, i exemplet ovan alltså med 20 procent. Tiden för frånvaro minskar automatiskt vid deltid eftersom planerad arbetstid per dag eller vecka är kortare. Det finns vissa delar inom kategorin övrig tid som alla är med på oavsett arbetsgrad och andra där deltagandet kan prioriteras i olika omfattning.

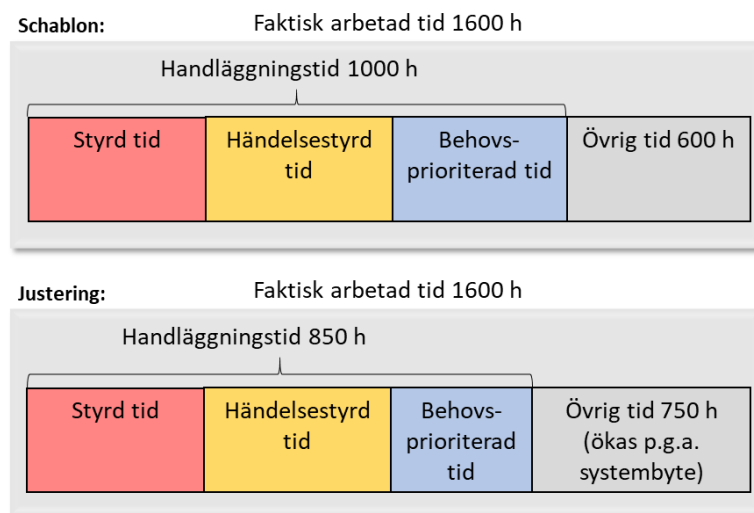
3.1.3 Övrig tid

Inom kategorin Övrig tid hör arbetsuppgifter som inte direkt berörs av det som anses vara karakteristiskt för handläggning. De arbetsuppgifter som omfattas har dock en viktig roll för att få hela verksamheten att fungera väl. Det rör sig om bland annat utbildning, kvalitets- och utvecklingsarbete (mallar, rutiner, hemsida),

verksamhetsplanering (behovsutredning och tillsynsplan), uppföljning av verksamheten, personalmöten, nätverksträffar, IT-frågor, med mera.

Generellt bedöms att 600 timmar behöver avsättas för Övrig tid på en heltidstjänst. Det kan dock under en period finnas uppgifter som måste utföras inom denna kategori som gör att den övriga tiden måste ökas. Vilket innebär att handläggningstiden per årsarbetskraft minskar och behovet av antal årsarbetskrafter ökar för att kunna utföra nämndens uppdrag.

Till exempel om vi ska utföra 3000 timmar handläggningstid men samtidigt behöver öka övriga tiden med 150 timmar per handläggare får vi ett resursbehov på 3,5 årsarbetare istället för 3. Handläggningstiden minskar per årsarbetskraft ($1000 - 150 = 850$). Antal årsarbetare ($3000 / 850 = 3,5$). Se figur 2 nedan.

Figur 1. Justering av handläggningstid i behovsutredning.

3.1.4 Handläggningstid

Handläggningstiden delas in i tre kategorier

- Styrd tid
- Händelsestyrd tid
- Behovsprioriterad tid

Styrd tid

Den styrda tiden består av planerad tillsyn på de verksamheter som har störst behov och krav. Här ingår följande verksamheter:

- Tillståndspliktiga miljöfarliga verksamheter (A, B och Industriutsläppsverksamheter)
- Anmälningspliktiga miljöfarliga verksamheter (C)

- Anmälningsskyddiga hälsoskyddsverksamheter (H)
- Livsmedelsverksamheter (L)
- Verksamheter som styrs av strålskyddslagen (solarium)
- Serveringsställen för alkohol som kräver tillstånd eller har anmälningsskydd
- Försäljningsställen för tobak
- Försäljningsställen för receptfria läkemedel

Styrd tillsyn är som ett grunduppdrag från staten där kommunerna har mindre möjlighet att påverka. Det styrda behovet är gemensamt för samtliga operativa myndigheter. Här styrs tillsynen av staten i lagstiftning och tillsynsbehovet ska täckas i tillsynsplanen i form av årliga tillsynsaktiviteter. Behovet planeras med stöd av tillsynsvägledning från de centrala myndigheterna Naturvårdsverket, Folkhälsomyndigheten, Socialstyrelsen, Strålskyddsmyndigheten, läkemedelsverket och Jordbruksverket. Inom livsmedelsområdet planeras behovet med stöd av vägledning från Livsmedelsverket.

Händelsestyrd tid

Tiden i denna kategori benämns som händelsestyrd eftersom det inte i förväg går att planera precis när eller i vilken omfattning behovet kommer uppstå.

Händelsestyrd tid omfattar ärenden som kommer in till myndigheten som måste hanteras så som ansökningar, anmälningar, klagomål, olyckor, remisser, samråd, besvara myndigheter och media, frågor där vi ger rådgivning och stöd etcetera. Andra händelsestyrda händelser är de som upprättas av myndigheten själv utifrån vad som har skett när vi har varit ute på tillsyn, på verksamheter som listas under kategorierna "Styrd tid" och "Behovsprioriterad tid". Handläggningstid som sker utanför deras planerade tillsynstid. Det kan vara polisanmälningar, beslut om miljöstraffavgifter, klagomål, uppföljande tillsyn på verksamheter etc. Här hamnar även den tid som läggs på motioner från kommunens politiker och deltagandet på tingsrättsförhandlingar.

Behovet uppskattas utifrån tidigare erfarenheter med hjälp av ärendehanteringssystem, samt utifrån den planerade styrda och behovsprioriterade tillsynen då dessa till viss del påverkar den händelsestyrda tillsynen.

Behovsprioriterad tid

Behovsprioriterad tid omfattar den planerade tillsynen på verksamheter som inte är anmälningsskyddiga inom miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (så kallade U respektive UH verksamheter). Denna kategori kan även omfatta nationella och regionala tillsynsprojekt, avloppsinventeringar/tillsyn, strandskyddstillsyn och annan tillsyn som omfattas av lagstiftning som nämnden har tillsyn över, exempelvis animaliska biprodukter (ABP) och strålskydd.

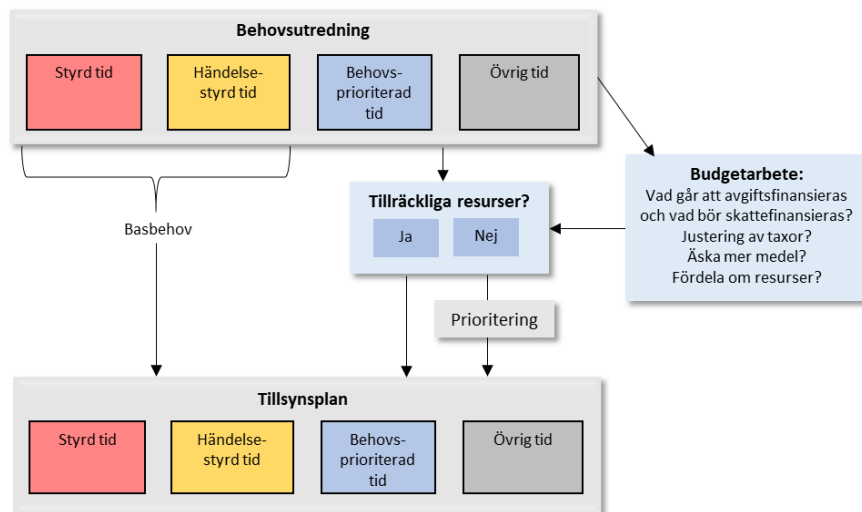
Staten anger behovet genom lagstiftning och vägledning från centrala myndigheter. Ansvarig nämnd planerar denna tillsyn utifrån lokala förutsättningar och fördelar tillsynsbehovet. Tillsynsfrekvensen för dessa verksamheter varierar och kan vara

årlig (med årsavgift), återkommande, projektinriktad eller sporadisk (när behovet påkallas, till exempel tillsyn på byggarbetsplatser).

3.2 Förhållandet mellan behovsutredning, budgetarbete och tillsynsplan

De arbetsuppgifter som omfattas av kategorierna styrd tid och händelsestyrd tid utgör tillsynsmyndigheternas basbehov, till vilka myndigheten alltid måste kunna avsätta den mängd tid och resurser som behövs. Dessa delar förs över direkt till tillsynsplanen, se figur 4 nedan.

Om tillräckliga resurser finns kan även de fastställda behoven i kategorierna behovsprioriterad tid och övrig tid föras över direkt till tillsynsplanen. Vid resursbrist kan det däremot bli nödvändigt att prioritera ned vissa arbetsuppgifter för perioden, det vill säga om de tillgängliga resurserna i den fastställda budgeten inte är tillräckliga för att tillgodose de identifierade behoven som fastställts i behovsutredningen. I det fallet har myndigheten valet att äska/tillsätta mer medel eller att göra nedprioriteringar. I de fall nedprioriteringar är nödvändiga ska konsekvenserna som detta medför beskrivas i tillsynsplanen.

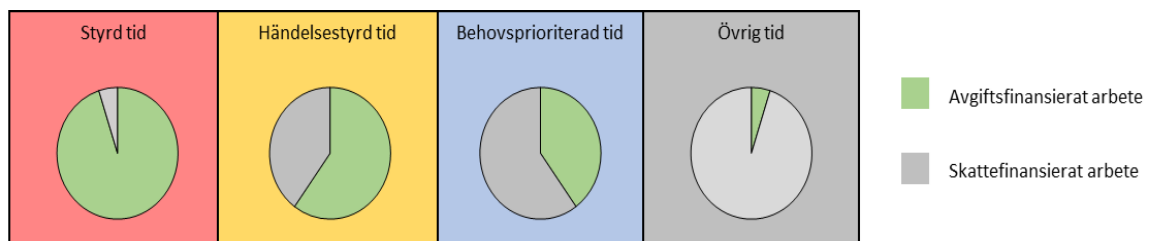
Figur 2. Förhållandet mellan behovsutredning, budgetarbete och tillsynsplan.

3.3 Finansiering av tillsyn

Myndighetens arbete finansieras både genom avgifter och skattemedel. Efter att behoven fastställts i behovsutredningen bedöms vad som går att avgiftsfinansiera och vad som bör skattefinansieras. Målsättningen är att så mycket arbete som möjligt ska avgiftsfinansieras. För det arbete där så inte är möjligt måste det skattefinansieras.

I Sverige gäller principen att "förorenaren betalar" och finns i en av EU:s regler, med innebörden att den som påverkar människans hälsa eller miljön ska betala myndighetens kostnader för tillsynen.

Den styrda tillsynen är i huvudsak avgiftsfinansierad medan den övriga tiden till övervägande del är skattefinansierad. Vad gäller de övriga två kategorierna kan det variera i hög grad beroende på hur behoven ser ut, se figur 5 nedan.

Figur 5. Exempel på fördelning mellan avgiftsfinansierad- och skattefinansierad tillsyn.

Det skattefinansierade arbetet kan exempelvis omfatta information och rådgivning till allmänhet och verksamhetsutövare, hantering av olyckor, remisser, planarbete, arbete med enkäter och rapportering till centrala/regionala myndigheter. En del skattefinansierad verksamhet kan finansieras via annan lagstiftning, till exempel vid deltagande i planarbetet, så att bygg- och miljönämndens kostnader läggs på den sökande via plan- och bygglagstiftningen.

En risk som uppstår när resurserna understiger behoven i för stor utsträckning är att myndigheten vid sin prioritering av den behovsprioriterade tillsynen kan tvingas lägga större fokus på den avgiftsfinansierade tillsynen för att klara en budget i balans trots att det inte alltid är där störst nytta för miljö och hälsa uppnås.

4 Resursbehov av övrig tid

4.1 Beskrivning av området

Övrig tid, är sådan tid som inte är direkt handläggningstid men som behövs för att verksamheten ska fungera. Det beskrivs närmare i avsnitt 3.1

4.1.1 Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Under perioden bedöms behovet inom kategorin "Övrig tid" att hålla sig inom schablonen på 600 timmar per heltid och år.

Bygg- och miljönämnden har höga ambitioner med utvecklingsarbetet. Vi står inför utmaningar som kräver nya arbetssätt och lösningar för att skapa värde för våra kunder. De senaste åren har stort fokus lagts på införandet och användandet av verksamhetssystemet Ecos 2. Det finns fortsatt behov av utbildning och stöd för medarbetarna samt att det finns flera delar kvar att utveckla så att vi kan nyttja systemet fullt ut. Det är viktigt att fortsätta arbetet med att effektivisera vår verksamhet där arbetet med att digitalisera vår tillsyn kommer ha fortsatt fokus under 2025, till exempel genom digitala checklistor. Ett viktigt arbete är att öka graden av automatisering, till exempel automatiserade beslutsunderlag i tillstånd- och anmälningsärenden och integrerade e-tjänster.

Under perioden kommer ett nytt ärendehanteringssystem att upphandlas. Arbetet med förstudie och beskrivning av önskade funktioner påbörjas under 2024.

För att kunna utveckla verksamheten och utföra tillsyn av god kvalitet behövs ändamålsenliga taxor för att få god ekonomisk hushållning. Taxearbetet är oftast tidskrävande men det är ett nödvändigt arbete och tid behöver avsättas för detta.

Inom alkohol och tobaksområdet har förändringar med en ny taxa och ett nytt sätt att debitera införts 2024. Tillsynen inom detta område är under förändring bland annat genom mer digitalisering som på sikt leder till nytta för kunder och myndighet.

Inom livsmedelskontroll har efterhandsdebitering samt ett nytt riskklassningssystem att införts under 2024. Vilken påverkan på livsmedelskontrollens fördelning mellan planerad och uppföljande kontroll som förändringen medför kommer visa sig tydligare under året.

Kontroll av kontaktmaterialverksamheter (livsmedelsområdet) startas upp under år 2024 då både riskklassning och lagstiftning kring registrering ska vara på plats. Vi behöver registrera berörda verksamheter för att kunna utföra både planerad och händelsestyrd kontroll. För att kontrollen ska ge effekt behöver vi utveckla vår kompetens och bygga upp en planering och arbetssätt för detta område. Samarbete med andra kontrollmyndigheter är viktigt för att detta ska ske så effektivt som möjligt. Sammantaget medför dessa förändringar inom livsmedelskontrollen att vi behöver lägga mer tid på kvalitetsarbete,

kompetensutveckling och samarbete och samverkan för att fortsatt ha en rättssäker och riskbaserad kontroll som ger effekt och mervärde både för konsumenterna och för livsmedelsföretagen.

Vi står inför införande av e-arkiv vilket tillfälligt kommer öka det digitala arkivarbetet inom ca en 2 års period. Det finns emellertid fortfarande ett behov av manuell arkivarbete då ärenden i pappersarkivet från år 2019 och bakåt ska skickas för slutarkivering hos kommunarkivet. Just nu pågår ett projekt för att avveckla pappersarkivet vilket gör att det finns ett ökat behov av resurser under perioden 2024-2026.

Under den kommande perioden behöver tid avsättas för utveckling och förbättring av enheternas service till och bemötande av Alingsåsarna, verksamhetsutövarna och andra som vi möter i vårt uppdrag.

4.1.2 Sammanställning av resursbehov – Övrig tid

Under den kommande treårsperioden är bedömningen att resursbehovet rymms inom 600 timmar per heltidsanställd tjänst.

5 Resursbehov - handläggningstid per verksamhetsområde

I detta avsnitt redovisas resursbedömningen per verksamhetsområde. Redovisningen är indelad i sju övergripande verksamhetsområden: miljöskydd, förorenade områden, hälsoskydd, små avlopp, livsmedel, naturvård samt administration. För varje område redovisas en beskrivning av verksamhetsområdet, en analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden, samt en sammanställning av resursbehovet.

Bedömningen av behovet görs utifrån de specifika förutsättningarna i kommunen för respektive verksamhetsområde, där följande faktorer tas hänsyn till:

- Antal tillsynsobjekt i kommunen.
- Status på mark, luft och vatten i kommunen i förhållande till uppsatta mål och åtgärdsprogram inom området.
- Uppföljning av utfört arbete (Det kan t.ex. vara något som låg med i förra årets planering som inte kunde utföras av någon anledning. Då ökar det på behovet för kommande period.).
- Mängd inkomna ärenden.
- Omfattning på myndighetssamverkan.

- Förändrade/nya lagar, förordningar, reglementen eller riktlinjer.
- Ett förändrat säkerhetsläge som medför arbete med krisberedskap och cyberhot.

5.1 Miljöskydd

5.1.1 Beskrivning av området

Miljöskydd omfattar framför allt den tillsyn som utgår från kapitel 9, exklusive hälsoskydd, 14 och 15 i miljöbalken.

Miljöskyddstillsynen syftar till att förbättra och trygga en god miljö utomhus och till att förhindra och förebygga utsläpp till mark, luft och vatten.

Miljöskyddsområdet är brett och inbegriper bland annat följande delområden: miljöfarliga verksamheter, avfall, hantering av massor samt kemiska produkter.

Inom området ingår tillsyn på objekt som omfattas av tillsyn enligt kapitel 9 i miljöbalken. Detta omfattar B- och C-verksamheter såväl som U-verksamheter. Arbetet bedrivs främst genom planerad tillsyn, handläggning av prövningsärenden, remissyttranden i tillståndsärenden samt inspektioner i samband med klagomål eller tillbud. I den planerade tillsynen ingår normalt att kontrollera egenkontroll, kemikaliehantering, avfallshantering, samt utsläpp till vatten, luft och mark.

Förutom tillsynen över användningen av kemikalier hos miljöfarliga verksamheter ansvarar kommunen för tillsyn över butikers och grossisters försäljning av kemiska produkter och bekämpningsmedel förutsatt att de är köpta av svenska leverantörer.

Inom området ingår även att hantera olika ansökningar och anmälningar. Det kan gälla till exempel uppstart av eller ändring av miljöfarlig verksamhet, användning av avfall för anläggningsändamål, spridning av bekämpningsmedel eller olika typer av åtgärder inom vattenskyddsområde.

Området omfattar även granskning och registrering av inkomna kontrollrapporter för köldmedia samt cisterner. Myndigheten handlägger även anmälningar om installation samt registrerar skrotning av köldmedieanläggningar och cisterner .

Vägledande miljö kvalitetsmål för området: Giftfri miljö, begränsad klimatpåverkan, frisk luft, skyddande ozonskikt, ingen övergödning, grundvatten av god kvalitet, god bebyggd miljö.

5.1.2 Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

I kommunen finns i nuläget ca 105 miljöfarliga verksamheter som omfattas av styrd tillsyn och betalar i förskott. I den styrda tillsynen inom miljöskydd ingår tillstånds- och anmälningsskyldiga verksamheter samt även några U-verksamheter. Det finns 15 tillståndsskyldiga B-verksamheter, 63 anmälningsskyldiga C-verksamheter och 27 avgiftsklassade U-verksamheter.

Verksamheter inom styrd tillsyn har högsta prioritet och får tillsyn med täta intervall. Här ingår även verksamheter som enligt miljötillsynsförordningen klassas som industriutsläppsverksamheter. I Alingsås finns en sådan verksamhet och för denna har nämnden beslutat om särskilt tillsynsprogram.

Inom den styrda tillsynen finns även köldmedieanläggningar som har lagkrav att årligen lämna in kontrollrapport som miljöskyddsmyndigheten granskar. I dagsläget inkommer 110 köldmedierapporter årligen. Nya regler i EU:s förordning om flourerade växthusgaser innebär att gränsvärdet för hur mycket växthusgas ett företag får släppa ut har sänkts, vilket skulle kunna få till följd att fler köldmediaaggregat anmäls och därmed ökar antalet köldmedierapporter som ska granskas årligen.

Händelsestyrd tid

Inom miljöskyddsområdet ingår i den händelsestyrda tiden bland annat handläggning av olika typer av anmälningar och ansökningar gällande miljöfarlig verksamhet, klagomål, miljöolyckor, miljöstraffavgift, åtalsanmälan och överklaganden. Här finns också remissärenden gällande till exempel prövning av miljöfarlig verksamhet, vattenverksamhet, bygglov och detaljplaner.

Vissa delar av den händelsestyrda tillsynen påverkas av hur mycket planerad, behovsprioriterad U-tillsyn som bedrivs. Anmälningar, miljöstraffavgifter, klassning av verksamheter och överklaganden är exempel på händelsestyrd tillsyn som beräknas öka vid ökad behovsprioriterad tillsyn.

Behovsprioriterad tid

Den behovsprioriterade tiden fördelas inom miljöskydd dels på tillsyn av ej anmälningsskyldiga U-verksamheter och dels på annan tillsyn i vårt uppdrag som inte är kopplad till specifika objekt.

Miljötillsynsförordningen ställer krav på nämnden som myndighet att ha register över de verksamheter som ska ha tillsyn. Nämnden har i dagsläget register som omfattar ca 270 U-verksamheter i kommunen. Det har gått ett par år sedan inventering av mindre verksamheter gjordes i kommunens industriområden och det behöver planeras in igen under perioden. Även projektinriktad behovsprioriterad tillsyn ökar kunskapen om U-verksamheterna i kommunen. För att få en bättre planering av tillsynen på U-verksamheter så behöver branscherna delas in efter en riskbedömning som bygger på SKR:S (Sveriges kommuner och regioner) metod för behovsstyrd taxa. Därefter sätts ett tillsynsintervall för dessa verksamheter. Detta föreslås göras i samband med översynen av miljöbalkstaxan.

Tills dess att en mer omfattande kartläggning av u-verksamheter finns på plats bedöms behov finnas av regelbunden tillsyn över verksamheter inom vattenskyddsområden och verksamheter med risk för utsläpp till ytvatten. Detta har en koppling till bland annat miljömålen "levande sjöar och vattendrag" och "grundvatten av god kvalitet" samt till EU:s vattendirektiv. Tillsynen kan bedrivas i projektform där man varje år fokuserar på ett vattenskyddsområde och en ytvattenförekomst (eller del av).

Det finns behov av att prioritera tillsyn av dagvatten, tillfälliga verksamheter eller åtgärder (exempelvis bygg- och rivningsprojekt) och animaliska biprodukter.

Utöver detta finns också behov av deltagande i projekt inom prioriterade tillsynsområden. Syftet är att ha möjlighet att delta i externa projekt som samordnas från till exempel miljösamverkan, Kemikalieinspektionen eller Jordbruksverket med de samverkansfördelar och kompetensutveckling som följer med det. Här finns dock också möjlighet för internt planerade projekt, framförallt inom områden med mer sporadiskt tillsynsintervall. För 2025 finns behov av översyn och tillsyn inom ny lagstiftning gällande avfallshantering i fritidsbåtshamnar, då nya regler och tillsyn införts av Transportstyrelsen. Skärpta regler har under de senaste åren införts på flera områden här finns behov av att arbeta fram nya rutiner och påbörja inventeringar och tillsyn. Bland annat kan nämnas hanteringen av sprängämnesprekursorer, det vill säga kemiska ämnen som kan användas för legitima ändamål men som också kan missbrukas för att tillverka sprängämnen.

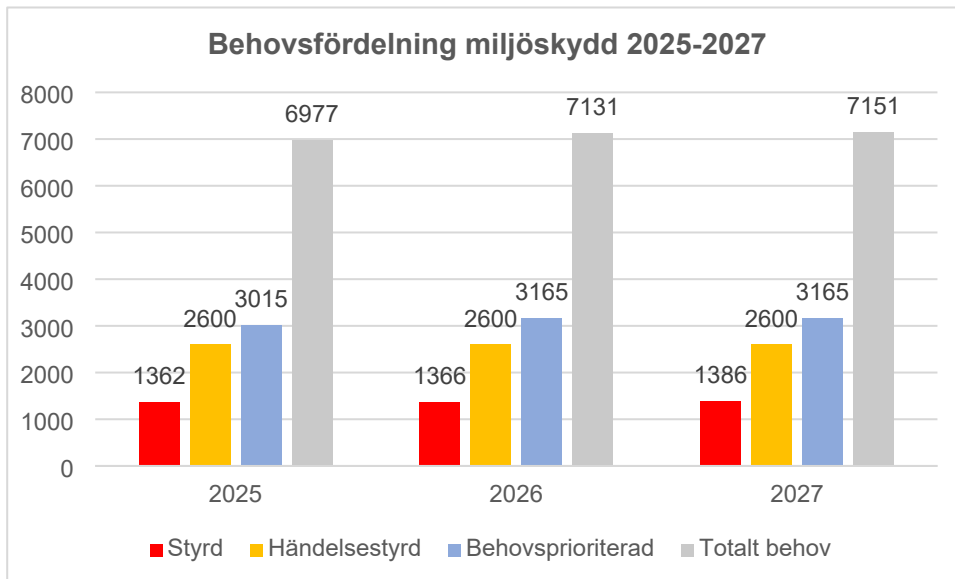
Inom den nationella strategin (Naturvårdsverket) för tillsyn av miljöbalken finns tolv olika aktiviteter som ligger under miljöskydds ansvarsområden. Vissa av dessa ingår redan helt eller delvis i den styrda tillsynen. I de fall det finns operativa mål kopplade till tillsynsstrategins aktiviteter har behovet bedömts utifrån att dessa mål ska uppnås.

I den behovsstyrda tiden ryms också deltagande som sakkunnig i olika skeden av plangrupsarbete. Det senaste året har det legat ett stort fokus på att utveckla samhällsbyggnadsprocessen över förvaltningsgränserna. För vår verksamhet innebär det bland annat att miljöskyddsfrågorna ska lyftas fram tidigt i processen, vilket ställer högre krav på deltagande och ett ökat behov av resurser.

Det finns också ett behov av att kunna driva informationskampanjer via exempelvis utskick, hemsida eller möten med verksamhetsutövare. Detta ska göras i de fall man bedömer att en sådan insats får större effekt än riktad tillsyn till enskilda verksamhetsutövare.

5.1.3 Sammanställning av resursbehov – miljöskydd

Årets utredning visar på ett behov av 6977 timmar det vill säga 7 årsarbetare (ÅA) för att uppfylla tillsynsbehovet inom miljöskydd 2025. Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt figur 6 nedan.

Figur 6. Figuren visar på resursbehovet för miljöskydd 2025 -2027.

5.2 Förorenade område

5.2.1 Beskrivning av området

Förorenade områden omfattar framför allt den tillsyn som utgår från kapitel 10 i miljöbalken. Tillsynen omfattar potentiella och konstaterade föroreningsskador i mark, grundvatten, ytvatten, sediment och byggnader. Förorenade områden inkluderar större eller mindre mark- eller vattenområden samt byggnader som innehåller hälso- och miljöfarliga ämnen. Föroreningen kan ha uppkommit genom att material med farliga ämnen använts i konstruktionen som till exempel fogmassa med PCB, utsläpp från industrier, avfall som deponerats, atmosfärisk deposition eller genom olyckshändelse som brand eller utsläpp. Förorenade områden innebär en risk för människors hälsa och miljön. Risken varierar beroende på olika faktorer så som typ av förorening och hur den sprids i miljön och kan under vissa omständigheter utgöra ett direkt hot mot människors hälsa och miljön.

Finansiering av tillsynen styrs av grundprincipen i miljöbalken att det är förorenaren som betalar/polluter pays principle (PPP). Det vill säga att den som bedriver eller har bedrivit verksamheten är också den som ska bekosta undersökningar och åtgärder för att avhjälpa en föroreningsskada. Tillsynsmyndigheten ska därför alltid först göra en bedömning av om det finns en ansvarig verksamhetsutövare som kraven kan riktas mot. Ansvarsutredningar är många gånger omfattande och om ingen ansvarig finns behöver inventeringsarbetet finansieras av kommunen. Om ingen ansvarig part kan identifieras kan kommuner eller andra myndigheter till viss del få bidrag från Naturvårdsverket för tillsyn och åtgärder efter att inventeringen är klar.

Att identifiera, undersöka och åtgärda områden som förorenats av befintliga eller tidigare verksamheter är ett viktigt led i arbetet att minska riskerna för att människor och miljö utsätts för farliga ämnen. Det nationella målet är att alla förorenade områden är åtgärdade i så stor utsträckning att de inte utgör något hot mot människors hälsa eller miljön 2050. Det vill säga de mest prioriterade områdena behöver åtgärdas.

I den nationella strategin för miljöbalkstillsynen är förorenade områden ett utpekat fokusområde under år 2022-2025. Bland annat anges att tillsynsmyndigheterna senast 2025 har upprättat handlingsplan för tillsynen av prioriterade förorenade områden, ökat antalet ansvarsutredningar för objekt med riskklass 1 och 2 och att krav har ställts på undersökning och/eller avhjälpande av objekt med riskklass 1 och 2.

Västra Götalands regionala tilläggs mål för förorenade områden är bland annat att år 2025 är minst 25 % av områdena med mycket stor risk för människors hälsa eller miljön åtgärdade, år 2025 är minst 15 % av områdena med stor risk för människors hälsa eller miljön åtgärdade och år 2050 har alla områden med mycket stor risk eller stor risk för människors hälsa eller miljön blivit åtgärdade.

Miljöskyddsnämnden beslutade den 18 mars 2022 om en handlingsplan för förorenade områden i Alingsås kommun. Alla kommunens prioriterade, förorenade områden i riskklass 1 och 2 enligt MIFO ska vara identifierade enligt MIFO fas 1 senast 31 december 2023. Målen i handlingsplanen kommer inte uppfyllas under perioden. Arbetet behöver fortsätta och nya prioriteringar och mål behövs.

Förenklat kan resursbehovet för tillsyn av förorenade områden delas in i egeninitierad tillsyn av prioriterade förorenade områden, tillsyn av objekt som ännu inte inventerats samt händelsestyrd tillsyn. Därutöver tillkommer resursbehov för viss administration samt eventuella tillsynsprojekt. Vägledande miljö kvalitetsmål för området: Giffri miljö.

5.2.2 Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

Styrd tid förekommer inte inom området utan tillsynsbehovet är främst behovsprioriterat och händelsestyrt.

Händelsestyrd tid

I området ingår anmälningsärenden vid påträffad förorening och avhjälpandeåtgärder (sanering). Komplexiteten och variationen i dessa ärenden är stor och kan vara svårt att göra resursbedömning för flera år framåt. I ärendena är det viktigt att vi bedriver tillsyn och följer upp resultaten.

Hanteringen av schaktmassor är en händelsestyrd verksamhet som ingår i området, då massorna ofta innehåller förorening. Det är viktigt med ett förebyggande arbete så att förorenade schaktmassor inte sprids okontrollerat i samhället. Det förekommer också illegal organiserade avfallshantering med schaktmassor.

Sanktioner och miljöbrott väntas öka, dels på grund av fler överträdelser omfattas av sanktionsavgifter men även genom att tillsynen blir bättre. Detta är viktigt för att motverka illegal hantering men också för att främja en sund konkurrens i branschen.

Annat händelsestyrt är klagomål och tillbud/olyckshändelser där föroreningskada kan behöva utredas och åtgärdas. Inom området ingår också att svara på remisser om bygg- och rivningslov samt planärenden. Remissärenden genererar ofta att händelsestyrda tillsynsärenden behöver startas.

Behovsprioriterad tid

Tillsynstakten av förorenade områden styrs av det nationella miljökvalitetsmålet Giffri miljö. Målsättningen är att förorenade områden är åtgärdade i så stor utsträckning att de inte utgör något hot mot människors hälsa eller miljön. Den slutliga målsättningen är att samtliga förorenade områden med hög risk för miljö och människors hälsa ska vara åtgärdade till år 2050. Det vill säga de mest prioriterade områdena behöver åtgärdas.

Metodiken att identifiera, utreda och åtgärda förorenade områden bygger på indelning i risker och sedan prioriteringar. De mest prioriterade utreds vidare och om föroreningar påträffas går utredningarna stegvis över i en förberedelse för åtgärd och för att sedan följas av åtgärd och uppföljning. Allt eftersom arbetet fortsätter så kommer man framåt och tar nästa prioriterade riskklass.

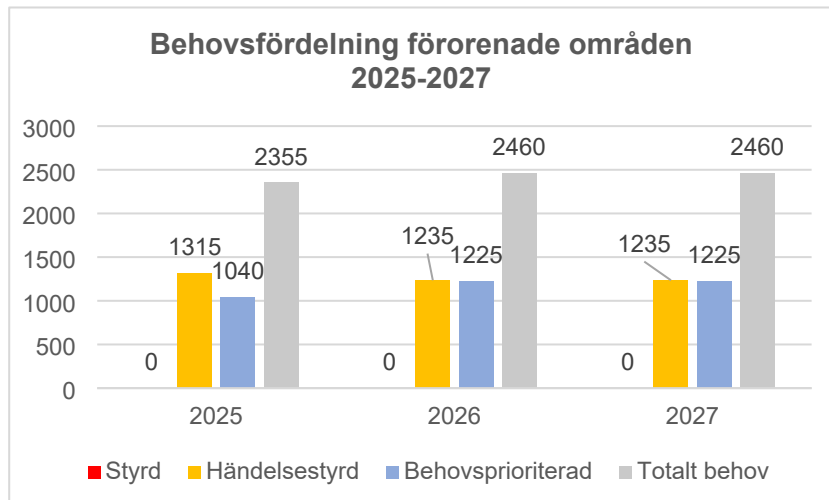
Att utreda och komma fram till vilka åtgärder som krävs av förorenade områden är många gånger tidskrävande och sker under relativt lång tid. För att nå målen behöver takten på identifiering, utredning och åtgärder öka.

I Alingsås har vi åtgärdat många förorenade områden, men har gott om verksamheter att fortsätta att inventera och utreda. I behovsutredningen 2025-2027 finns behoven för att båda jobba med de konstaterade förorenade områdena men också ha resurser för inventering och utredning. Inventeringsarbetet fick en nystart 2023 och behöver fortsätta för att ge förutsättningar för att uppnå miljömålen. I samband med revidering av handlingsplanen för förorenade områden kommer nya områden att behöva prioriteras för utredning och åtgärd allt eftersom inventeringsarbetet fortskrider.

Kunskapen om förorenade områden är också en förutsättning för en effektiv samhällsbyggnadsprocess det är därför prioriterat att lägga resurser på att utreda och åtgärda identifierade förorenade områden.

5.2.3 Sammanställning av resursbehov - förorenade områden

Den uppskattade tiden inom förorenade områden ligger på totalt 2355 timmar. Vilket motsvarar på ett behov av 2,4 årsarbetare (ÅA) för att uppfylla tillsynsbehovet inom området. Av det motsvarar 1315 timmar händelsestyrd tid och 1040 timmar behovsprioriterad tid. Den största ökningen jämfört med föregående behovsutredning är att samarbetet inom samhällsbyggnadsprocessen ökar.

Figur 7. En figur som visar på resursbehov för förorenade områden 2025–2027.

5.3 Hälsoskydd

5.3.1 Beskrivning av området

Detta avsnitt omfattar den hälsoskyddstillsyn som utgår från kapitel 9 i miljöbalken samt andra lagar såsom Smittskyddslagen, Strålskyddslagen och Lagen om tobak och liknande produkter.

Hälsoskyddstillsynen syftar till att skydda människors hälsa i bostäder, offentliga eller allmänna lokaler och lokaler där människor får vård eller behandling, samt smittskydd. Nämndens ansvar är att undanröja och förebygga olägenheter.

Tillsynsobjekten delas in i anmälningspliktiga (H) och icke anmälningspliktiga (UH) verksamheter.

Anmälningspliktiga verksamheter (H) är:

- Skärande och stickande hygieniska behandlingar med risk för smitta
- Bassängbad som är tillgängliga för allmänheten och för större sällskap
- Förskolor, skolor, fritidshem och gymnasier
- Kosmetiskt solarium som upplåts till allmänheten

Enligt förordningen om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd ska kommunen ägna särskild uppmärksamhet åt:

- Byggnader som innehåller en eller flera bostäder och tillhörande utrymmen
- Lokaler för undervisning, vård eller annat omhändertagande
- Samlingslokaler där många människor brukar samlas
- Hotell, pensionat och liknande lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds tillfällig bostad

- Idrottsanläggningar, campinganläggningar, badanläggningar, strandbad och andra liknande anläggningar som är upplåtna för allmänheten eller som annars utnyttjas av många människor
- Lokaler där allmänheten yrkesmässigt erbjuds hygienisk behandling
- Lokaler för förvaring av djur

Andra verksamheter som omfattas av hälsoskyddstillsynen är:

- Evenemang med höga ljudnivåer; t.ex. konserter, festivaler, föreställningar
- Strandbad

Verksamheter som inte är anmälningspliktiga omfattas av behovsprioriterad tillsyn och händelsestyrd tillsyn.

Utöver att hantera anmälningar och bedriva tillsyn ingår även att kontrollera att fastighetsägarna genom mätningar säkerställt att hyresgäster inte riskerar att utsättas för höga radonhalter. Senast 2020 skulle hela fastighetsbeståndet av flerbostadshus med lägenhetsuthyrning samt villor som hyrs ut vara undersökta. Mätningar ska göras i olika representativa lägenheter i fastigheterna. Radonhalten får inte överstiga 200 Bq/m³ efter 2020. Hittills har cirka 85 procent av flerbostadshusen uppnått den rekommenderade nivån. Cirka 50 flerbostadshus följs upp per år. Lagen omfattar alla bostäder men tillsynen av småhus med en till två bostäder görs främst som informationskampanjer.

Smittskydd

Smittskyddsarbetet ska förhindra spridning av främst samhällsfarliga sjukdomar och regleras i Smittskyddslagen. Miljöförvaltningen arbetar för att förhindra objektburen smitta i sitt tillsynsarbete. Objektburen smitta är alla sjukdomar som kan spridas mellan objekt och människa. Alla typer av objekt och djur ingår i begreppet, till exempel ventilationsanläggningar, vattenanläggningar utomhus eller inne i fastigheter och andra vatteninstallationer, vilda djur, skadedjur och sällskapsdjur.

Arbetet med smittskydd innebär också mycket annat inom flera av kommunens tillsynsområden enligt miljöbalken. Några exempel är att vid handläggning av enskilda avlopp ställs krav för att minska risk för läckage av smittämnen till grundvatten och brunnar, och vid planerad tillsyn på förskolor ställs krav på rutiner för hygien. Vid en pandemi kan tillfälliga regler införas för att till exempel minska trängsel eller på olika sätt minska smittspridningen. Tillsyn över dessa tillfälliga regler kan vara bygg- och miljönämndens ansvar.

Tobakslagen, rökfria miljöer

För att skydda människor för passiv rökning finns det miljöer där det enligt tobakslagen är förbjudet att röka. Syftet med lagen är också att hindra eller fördröja att barn och ungdomar börjar röka. Lagen om tobak och liknande produkter

förbjuder rökning i vissa offentliga miljöer och lokaler dit allmänheten har tillträde. Det gäller till exempel lokaler för skol- och barnomsorg, hälso- och sjukvård, hotell, allmänna färdmedel och restauranger och caféer. Privatbostäder omfattas inte av rökförbudet. Rökförbudet omfattar även vissa allmänna platser utomhus: bland annat uteserveringar, entréer till rökfria lokaler, kollektivtrafikens områden utomhus, inhägnade platser för idrott och lek. Rökförbudet omfattar även elektroniska cigaretter, örtprodukter för rökning med mera.

Vägledande miljö kvalitetsmål för området: Giftfri miljö, Frisk luft, God bebyggd miljö, Säker strålmiljö.

5.3.2 Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

I den styrda tillsynen inom hälsoskydd ingår anmälningspliktiga verksamheter (H-verksamheter) såsom skolor, förskolor, bassängbad och hygieniska behandlingsverksamheter som innebär risk för blodsmitta eller annan smitta. Under styrd tid ingår även kosmetiska solarium, vilka är anmälningspliktiga enligt strålskyddslagen.

I kommunen finns i nuläget cirka 150 H-verksamheter som bygg- och miljönämnden har tillsynsansvaret för. Verksamheter inom styrd tillsyn har högsta prioritet och får tillsyn med täta intervall.

Kommunens folkmängd växer och med det behovet av offentlig och privat service. Ökad tillsyn förväntas för bostäder, skolor, förskolor, äldreomsorgslokaler samt olika former av service knutna till den växande folkmängden.

Händelsestyrd tid

Händelsestyrd tid omfattar bland annat hantering av ansökningar, anmälningar, klagomål, remisser, samt rådgivning och stöd. Även tid för överklagningsärenden, miljösanktionsavgifter och anmälan om brott enligt miljöbalken ingår i den händelsestyrda tillsynen. Specifikt inom hälsoskyddsområdet ingår bland annat handläggning av anmälan om nya lokaler och verksamheter, anmälan/klagomål om olägenhet för människors hälsa, anmälan eller ansökan utifrån lokala föreskrifter m.m. Här ingår även extra tillsyn som går utöver den normala planerade tillsynen och som har sin orsak i bristande efterlevnad av lagstiftningen.

En stor del av den händelsestyrda handläggningen inom hälsoskyddsområdet innefattar tid för klagomålsärenden i bostäder, handledning, samsyn samt omprioriteringar. Komplexa ärenden och byte av handläggare har påverkat behov av samsyn och bedömningar för samtliga arbetsområden inom hälsoskyddet. Det har också lett till att vissa arbetsuppgifter inte kunnat utföras i tid eller behövt prioriteras bort.

Behovsprioriterad tid

Den behovsprioriterade tiden omfattar den planerade tillsynen på de ej anmälningspliktiga verksamheterna såsom tillfälliga boenden, vårdlokaler,

gruppboenden, idrottslokaler, frisörer, massörer, strandbad, samlingslokaler med mera.

Under 2025 har Livsmedels- och hälsaenheten tre huvudsakliga tillsynsområden i behovsprioriterad tid:

1. Deltagande i Miljösamverkans tillsynsprojekt gällande olovlig boende:
Enheten kommer att aktivt delta i detta projekt under 2025, vilket innebär att man samarbetar med andra myndigheter för att identifiera och hantera fall av olagligt boende.
2. Fortsatt tillsynskampanj för hygieniska verksamheter:
Den framgångsrika tillsynskampanjen som inleddes 2024 för att säkerställa god hygien i olika verksamheter kommer att fortsätta under 2025.
3. Utföra tillsyn av fastighetsägarens egenkontroll:
Enheten kommer att granska fastighetsägares egenkontroll för att säkerställa att de uppfyller gällande krav.

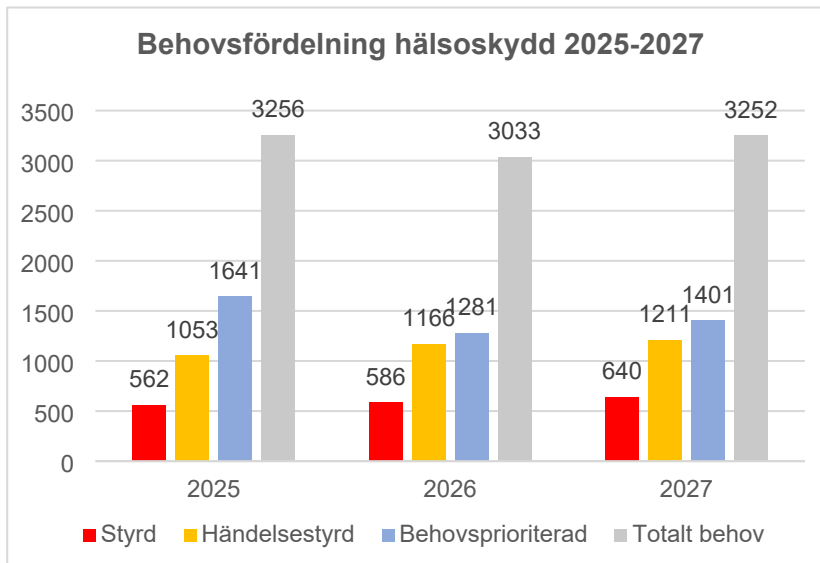
I den behovsprioriterade tiden ingår även tid för att granska detaljplaner och bygglovsansökningar utifrån ett hälsoskyddsperspektiv t ex buller, luftföroreningar, radon med mera. Varje år granskas cirka 20 detaljplaner och cirka 750 olika lovansökningar t ex bygglov, rivningslov och marklov. Därutöver granskas även cirka 50 ansökningar om strandskyddsdispenser per år. Arbetet med bedömningar av detaljplaner och bygglovsansökningar förebygger framtida klagomål inom miljö- och hälsoskyddsområdet.

5.3.3 Sammanställning av resursbehov – hälsoskydd

Den uppskattade tiden för handläggning inom hälsoskydd ligger på 3256 timmar för år 2025, behovet är 3033 timmar år 2026 och 3252 timmar för år 2027. Vilket motsvarar på ett behov av cirka 3,3 årsarbetare år 2025 för att uppfylla tillsynsbehovet inom området på en treårsperiod. Bedömningen är att behovet av tillsyn och resurser är att behovet inte skiljer sig nämnvärt under en treårsperiod.

Resursbehovet räknas utifrån en handläggningstid på 1 000 timmar per årsarbetskraft år 2025 och framåt.

Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna styrd, händelsestyrd och behovsprioriterad kontroll i figur 8 nedan.

Figur 8. Figuren visar resursbehovet för hälsoskydd 2025 -2027.

5.4 Små avlopp

5.4.1 Beskrivning av området

Små avlopp är avloppsanläggningar som är dimensionerade för mindre än 25 personekvivalenter. Anläggningar större än dessa ingår i avsnitt 5.1. Inrättandet av små avloppsanläggningar kräver tillstånd enligt miljöbalken. Tillsynen omfattar alla små avlopp som finns i kommunen och den syftar bland annat till att minimera närsaltläckage, läckage av syreförbrukande ämnen och smittspridning.

Vägledande miljö kvalitetsmål för området: Ingen övergödning

Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

Styrd tid förekommer inte inom tillsynsområdet.

Händelsestyrd tid

Specifikt inom området för små avlopp ingår bland annat handläggning av avloppsansökningar, slamtömningsdispenser, förbud, förhandsbesked med mera. Här ingår även rådgivning vid fastighetsförsäljning och nyanläggning av avlopp.

Antalet tillsynsbesök påverkar inflödet av tillståndsansökningar och därmed behovet av resurser till handläggningen. Med en tillsynstakt på 430 anläggningar per år beräknar nämnden att det inkommer cirka 180 ansökningar om tillstånd till enskilda avlopp och att cirka 165 förelägganden om förbud behöver skrivas.

Behovsprioriterad tid

Den behovsprioriterade tillsynen för små avlopp gäller inventering och tillsyn av enskilda avlopp och minireningsverk.

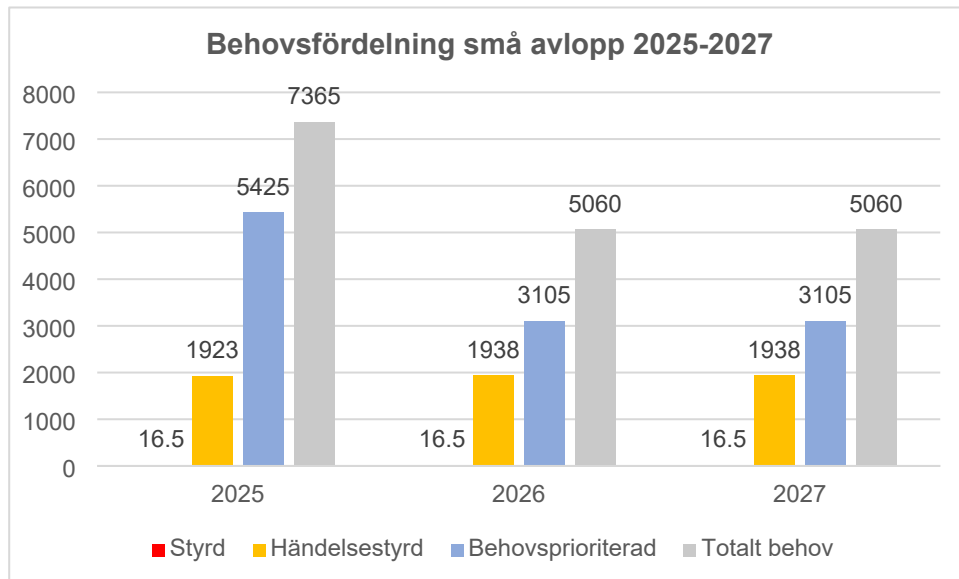
Det finns ca 4300 enskilda avlopp i kommunen. I dagsläget återstår ca 300 enskilda avlopp som ännu inte fått tillsyn en första gång. Havs- och Vattenmyndigheten (HaV) har haft en rekommendation att kommunen bör ha ett tillsynsintervall på i genomsnitt tio år på enskilda avlopp. Sedan 2022 har även nämnden ett mål om att ökningstakten på godkända avloppsanläggningar ska vara ca fem procentenheter per år. Med planerad tillsynstakt bedöms målet kunna uppnås. Nu håller däremot en ny riskklassningsmodell på att tas fram av HaV för att optimera tillsynsresurserna. Innan den nya riskklassningen är införd beräknas behovet av resurser till verksamheten utifrån den tidigare modellen. Alingsås kommun planerar att införa den nya riskklassningsmodellen när alla avlopp i kommunen fått tillsyn en första gång. Den nya modellen ska enligt HaV vara införd 2026.

HaV kommer även från och med 2026 införa ett nytt system för noggrannare rapportering och övervakning av enskilda avloppsanläggningar i ladets kommuner. Om 430 avloppsanläggningar kontrolleras per år fram till 2026 kommer Alingsås kommun kunna uppfylla kraven som HaV ställer på en korrekt rapportering om vilka avloppsanläggningar som finns i kommunen. En förutsättning är dock att kommunens register kompletteras med uppgifter på övriga avloppsanläggningar i kommunen. Själva riskklassningen beräknas ta 1000 timmar och registeruppdateringen beräknas ta ca 1320 timmar under år 2025. Riskklassning och registeruppdatering görs i samband med övrig hantering för de anläggningar som får tillsyn under 2024 och 2025. För övriga anläggningar som fått tillsyn tidigare år behöver resurser avsättas för att genomföra riskklassning och registeruppdatering innan utgången av 2025.

Under behovsprioriterad tid finns även 150 gamla ärenden som behöver följas upp. Dessa ärenden gäller framförallt bristfälliga avloppsanläggningar som ännu inte åtgärdats.

5.4.2 Sammanställning av resursbehov – små avlopp

Årets utredning visar på ett behov av cirka 7,3 årsarbetare för att uppfylla tillsynsbehovet inom området små avlopp 2025 samt för att hinna med riskklassningen av enskilda avlopp. För år 2026 och 2027 sjunker behovet tillbaka till cirka 5 årsarbetare. Den uppskattade tiden för handläggning inom området ligger på 7365 timmar år 2025. Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt figur 9.

Figur 9. Figuren visar resursbehovet för små avlopp 2025 -2027.

5.5 Livsmedel

5.5.1 Beskrivning av området

Syftet med livsmedelslagstiftningen och livsmedelskontrollen är att alla konsumenter får säkra livsmedel som är producerade och hanterade i enighet med lagstiftningen. Det innebär att de ska hanteras på ett hygieniskt sätt så att konsumenten inte blir sjuk och vara rätt märkta så att konsumenten inte blir lurad.

Livsmedelsföretag och livsmedel kontrolleras regelbundet. Kontrollen ska vara riskbaserad, ändamålsenlig och likvärdig för alla företag och organisationer.

Verksamheterna delas upp efter typ av livsmedel; dricksvatten, livsmedelstillverkning och livsmedelhantering. Denna uppdelning bygger på de krav som finns på årlig rapportering till livsmedelsverket.

Nytt kontrollområde är kontroll av material i kontakt med livsmedel. Kontrollen kommer delvis ingå i registrerade livsmedelsverksamheters planerade kontroll men det kommer tillkomma objekt som tillverkar, förädlar, importerar och säljer kontaktmaterial.

Nationella operativa mål: Aktuella mål för Alingsås tidsperioden 2025–2027 kommer presenteras i kontrollplanen.

5.5.2 Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

Den huvudsakliga kontrolltiden inom området livsmedel utgörs av styrd tid dvs. planerad kontroll på registrerade verksamheter. För de verksamheter som ska ha kontroll ska alla relevanta lagstiftningsområden kontrolleras inom en treårsperiod. Vid varje kontrolltillfälle görs en baskontroll, vilket innebär att man tittar på allmän hygien, säker hantering, temperaturkontroll och allergihantering. Denna kontroll utgör majoriteten av kontrollerna. Övriga lagstiftningsområden så som till exempel märkning, spårbarhet, provtagning, import, material i kontakt med livsmedel blir fördjupade kontroller som kan fördelas fritt över en treårsperiod. Viktiga nationella mål så kallade operativa mål för livsmedelskontrollen hittar man även i den nationella planen för kontrollen i livsmedelskedjan (NKP). Detta kan göra att behovet att kan variera från år till år.

I kommunen finns i nuläget cirka 380 livsmedelsverksamheter (16 stycken dricksvatten, 18 stycken livsmedelstillverkning, 348 stycken livsmedelshandling) som bygg- och miljönämnden har kontrollansvaret för. I Alingsås kommun finns 2 anläggningar som tillverkar, förädlar, importerar och säljer kontaktmaterial.

Från och med den 1 januari 2024 har en ny riskklassning och taxa börjat gälla för samtliga livsmedelsverksamheter. Riskklassningen och taxan bygger på efterhandsdebitering, vilket innebär att alla livsmedelsverksamheter betalar efter utförd kontroll.

Den nya riskklassningen krävs ett nytt upplägg för planering av kontrollen vilket motsvara en minskning av 25 % av planerade kontroll per år för de närmaste tre åren.

Arbete med omklassning av livsmedelsverksamheterna gjordes under 2023 och i början av 2024. Först nu efter att alla livsmedelsverksamheter är klassade och det går att uppskatta förändringens påverkan på verksamheten visar sig det ett mer realistiskt resursbehov.

Samtliga livsmedelsverksamheter har tilldelats en kontrollfrekvens per fem år. Antalet kontroller varierar beroende på verksamhet, från en kontroll vart femte år till fyra kontroller varje år.

Händelsestyrd tid

Händelsestyrd tid omfattar bland annat hantering av anmälningar, klagomål, livsmedelsburna utbrott, remisser, samt rådgivning och stöd. Specifikt inom området för livsmedelskontrollen ingår bland annat handläggning av anmälan om registrering, RASFF, misstänkt matförgiftning, provtagning vid smittspårning, sanktionsbeslut, kontroll av nya registrerade verksamheter m.m. Här ingår även uppföljande kontroll som går utöver den normala planerade kontrollen och som har sin orsak i bristande efterlevnad av lagstiftningen.

I den händelsestyrda livsmedelskontrollen ingår bevakning av det EU-gemensamma systemet för kommunikation av RASFF meddelanden (Rapid Alert System for Food and Feed). Systemet är webbaserat och används för att snabbt få

bort livsmedel från marknaden som på olika sätt kan vara skadliga för människors hälsa. Livsmedelsverkets krav är att kommunerna ska bevaka systemet varje vardag. När en varning kommer ska kommunen skyndsamt informera berört livsmedelsföretag och se till att företaget följer livsmedelslagen, stoppar livsmedlet och informerar konsumenter och berörda företag. I enlighet med utfallet hittills beräknas tidsåtgången för RASFF till cirka 50 timmar per år.

Behovsprioriterad tid

Under kommande tidsperiod finns ett behov att göra inventering av vilka anläggningar som tillverkar, förädlar, importerar och säljer kontaktmaterial, då dessa verksamheter inte tidigare krävt registrering och kontroll.

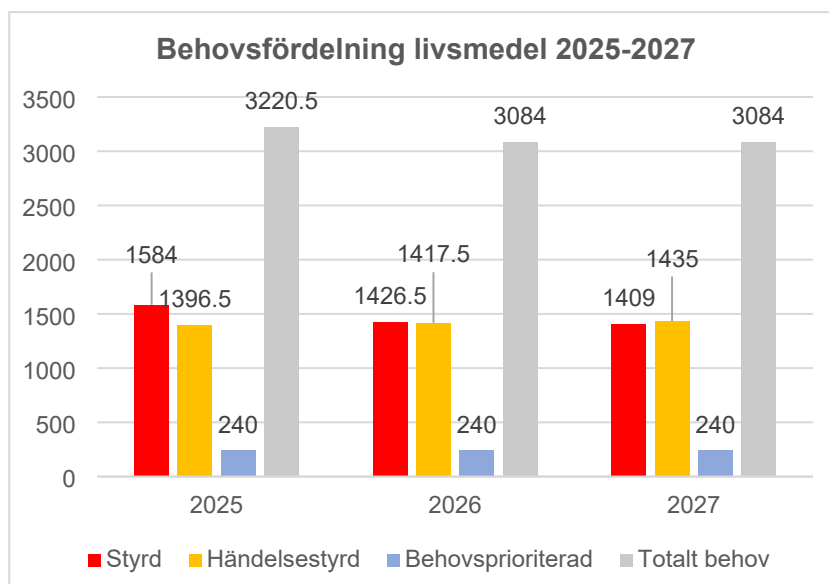
Kontrollområdet Animaliska biprodukter omfattas av en särskild lagstiftning från EU där bygg- och miljönämnden har tillsynsansvar. På livsmedelsanläggningar handlar det om att avfall med animaliskt ursprung hanteras och transporteras bort på rätt sätt. Denna kontroll bedöms ha lågt kontrollbehov och görs lämpligen i projektform.

5.5.3 Sammanställning av resursbehov – livsmedel

Årets utredning visar att behovet av personal har minskat till 3,2 årsarbetskrafter, jämfört med 4 årsarbetskrafter som behövdes 2024. Behovet beräknas sjunka ytterligare till 3 årsarbetskrafter 2026 och framåt.

Den huvudsakliga orsaken till den minskade personalstyrkan är en minskning av antalet planerade årliga kontroller med 24%. Detta innebär att det krävs mindre resurser för att utföra dessa kontroller.

Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt figur 10.

Figur 10. Figuren visar resursbehovet för livsmedel 2025 -2027.

5.6 Naturvård och skyddade områden

5.6.1 Beskrivning av området

Detta avsnitt omfattar framför allt den tillsyn som utgår från kapitel 7 i miljöbalken.

Med naturvård avser vi arbete som syftar till att skydda och vårda naturen och till att bevara den biologiska mångfalden. Nämndens ansvar inom naturvård inbegriper bl.a. tillsyn över kommunens skyddade områden, yttrande i bygglov-och strandskyddsärenden, bevakning av naturvårdsfrågor i planerings/exploateringsarbetet, delta i kommunens samhällsstrategiska arbete, delta i externa och interna nätverksgrupper, inventering av skyddade arter samt övriga naturvårdsprojekt.

Det är viktigt att poängtera att kommuneekologen inte bara arbetar för bygg-och miljönämnden utan utgör ett stöd för alla förvaltningar i kommunen.

Vägledande miljö kvalitetsmål för området: Ett rikt växt- och djurliv, Levande sjöar och vattendrag, bara naturlig försurning, Hav i balans samt levande kust och skärgård, Myllrande våtmark, levande skogar, Ett rikt odlingslandskap, Grundvatten av god kvalitet.

5.6.2 Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

Styrd tid förekommer inte inom området för naturvård.

Händelsestyrd tid

Många remisser och enkäter av skiftande karaktär inkommer som kommuneekologen behöver samordna och svara på. Specifikt inom naturvårdsområdet ingår bland annat att yttra sig över strandskyddsdispenser, förhandsbesked och bygglov samt bevaka naturvårdsfrågor i planerings/exploateringsarbetet.

Kommuneekologen handlägger även dispens- och tillståndsansökningar för åtgärder i de kommunala naturreservaten.

Naturvårdsfrågor berörs ofta i tillsyns- eller prövningsärenden som nämnden handlägger, som till exempel utökning av verksamheter eller påverkan av befintliga verksamheter på naturmiljön. Vid den typen av ärenden stöttar kommuneekologen övriga handläggare.

I den händelsestyrda tiden ingår även att svara på frågor från allmänheten.

Behovsprioriterad tid

Den behovsprioriterade tiden inom området för naturvård inbegriper bl.a. tillsynen över kommunens skyddade områden, informationsinsatser, deltagande i kommunens samhällsstrategiska arbete, externa nätverk, inventeringar samt övriga naturvårdsprojekt.

Alingsås kommun har beslutat om fyra områdesskydd, tre naturreservat och ett kulturresevat. Bygg- och miljönämnden har ansvaret för tillsynen så att förvaltningen av dessa områden sker i enlighet med beslutade reservatsbestämmelser och skötselplaner. Skötselplaner för naturreservaten ses över och revideras regelbundet. Under 2025 är planen att göra tillsyn på och revidera skötselplanen för Hjortmarka naturreservat.

Arbetet med bedömningar av planer, bygglovsansökningar och strandskyddsärenden säkrar att naturvärdesperspektivet finns med som underlag i bedömningar inför beslut av planer, bygglov och strandskyddsdispenser. Kommunekologen säkerställer att det finns en helhetssyn på hur kommunen kan växa och samtidigt behålla sin höga attraktionskraft med grönområden, unika naturmiljöer och en stor biologisk mångfald.

Vid exploatering av nya områden behöver hänsyn tas till skyddade djur- och växtarter. Det är viktigt att bygga upp kunskap om förekomst, habitatkrav och beteende för sådana arter och att dessa aspekter tas upp tidigt i exploateringsprocesser. Både för att undvika skada på arterna och för att undvika onödig ekonomisk skada vid sena upptäckter av skyddade arter i en planerings/projekteringsprocess. Vissa av dessa arter har bygg- och miljönämnden inventerat, men flera återstår. Därför är det viktigt att initiera nya inventeringar, men också att återinventera redan inventerade arter, för att kunna ha ett bättre underlag vid framtida handläggning.

För att åstadkomma utveckling och kunna genomföra natur- och vattenvårdsåtgärder är det bra att arbeta i projektform. Förstudier och projekt kan i vissa fall delfinansieras med externa medel från EU-fonder och nationella bidrag exempelvis LONA som är Naturvårdsverkets lokala naturvårdssatsning och LOVA, Havs- och vattenmyndighetens (HaV) lokala vattenvårdsprojekt. Till viss del skulle en ny kommunekologtjänst kunna finansieras genom dessa bidrag.

Kommunekologen medverkar i stor omfattning i kommunens samhällsstrategiska arbete i förvaltnings- och kommunövergripande projekt och arbetsgrupper. För att nämna några har Alingsås kommun åtagit sig att arbeta med 14 åtgärder i det regionala åtgärdsprogrammet för miljömålen 2022–2025. Arbetet med det drivs och samordnas av kommunekologen tillsammans med miljöstrategen. Kommunekologen ingår även i projektet "Vattenflätan" som länsstyrelsen initierat.

Inom den samhällsstrategiska planeringen på en kommunövergripande nivå pågår nu en diskussion om hur naturvårdsfrågorna bäst ska omhändertas. Dels handlar det om naturvärdesinventeringar, att uppdatera naturvårdsprogrammet och att jobba vidare med vattenvårdsfrågorna.

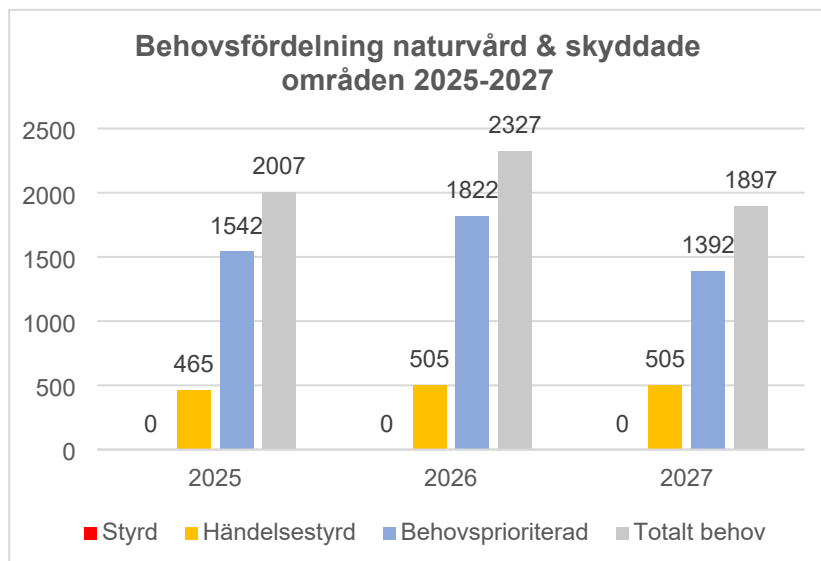
Strandskyddstillsyn

Varje år inventeras ett till tre områden utifrån strandskyddsbestämmelserna. Inom strandskydd hanteras också flera interna samråd om strandskyddsdispenser från Bygglövsenheten. Tillsyn av strandskydd har tidigare varit ett nedprioriterat område men från 2021 har ett mer aktivt och uppsökande arbete bedrivits. Alingsås kommun har cirka 54 mil strandlinje och vissa områden är populära och har en hög

exploateringsgrad. Fortsatta inventeringar är angeläget då felaktigheter som upptäcks långt i efterhand kan leda till utdragna och krävande processer för att hitta en lagenlig och proportionerlig lösning.

Sammanställning av resursbehov – naturvård och skyddade områden

Årets utredning visar på ett behov av 2 årsarbetare för att uppfylla behovet inom naturvård 2025–2027. Timmarna är uppdelade mellan kategorierna enligt figur 11.

Figur 11. Figuren visar resursbehovet för naturvård 2025 -2027.

5.7 Alkohol, tobak, tobaksfria nikotinprodukter och receptfria läkemedel

5.7.1 Beskrivning av området

Alkohollagen, lagen om tobaksfria nikotinprodukter och lagen om tobak och liknande produkter är sociala skyddslagstiftningar. Inom ramen för dessa är Bygg- och miljönämndens uppdrag att utreda ansökningar om serverings- och försäljningstillstånd, bedriva inre- och yttre tillsyn, kontrollköp, samt tillhandahålla rådgivning, information och viss utbildning.

Nämnden har även ansvar att bedriva tillsyn inom ramen för lag om handel med vissa receptfria läkemedel.

Vägledande folkhälsomål för området: Levnadsvanor

5.7.2 Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Styrd tid

Alkohol

Servering av spritdrycker, vin, starköl och andra jästa alkoholdrycker får endast ske av den som meddelats serveringstillstånd. I kommunen finns i dagsläget 39 verksamheter med stadigvarande serveringstillstånd.

Av alkohollagen framgår att servering endast får ske i sådan omfattning och i sådana former att skador eller brister i ordning och nykterhet på serveringsställena inte uppstår. Som ett särskilt skydd för ungdomar finns även åldersgränser angivna i lagen. De förutsättningar som gäller för att få serveringstillstånd ska vara uppfyllda även efter att tillstånd meddelats. Ovanstående principer ligger till grund för kommunens tillsynsarbete riktad mot innehavare av serveringstillstånd.

Tillsynen består av förebyggande tillsyn, samt inre och yttre tillsyn. Syftet med den förebyggande tillsynen är att informera och göra tillståndshavaren uppmärksam på de krav som alkohollagen ställer så att brister i verksamheten inte uppstår. Med inre tillsyn avses kontroll av uppgifter från olika myndigheter och att förutsättningarna för serveringstillståndet fortfarande är uppfyllda. Den yttre tillsynen innebär en kontroll av att restaurangens alkoholservering sker i enlighet med dess tillstånd och inte sker i strid mot gällande lag i övrigt. Tillsynen sker under pågående verksamhet och kan vara tillsammans med andra myndigheter.

I kommunen finns i dagsläget 13 butiker som säljer folköl. Alla dessa verksamheter ska ha minst ett (1) tillsynsbesök under 2025. För att förhindra försäljning till minderåriga kan även kontrollköp göras. All tillsyn enligt alkohollagen görs oanmäld. Restaurangtillsyner görs företrädesvis kvällstid.

Tobak, tobaksfria nikotinprodukter och receptfria läkemedel

Inom kommunens ansvar finns i dagsläget 29 verksamheter som har tobaksförsäljningstillstånd. Mot bakgrund av de nu aktuella ansökningsärendena är bedömningen att antalet tobaksförsäljningstillstånd kommer att ligga på ungefär samma under år 2025.

I dagsläget finns det 10 verksamheter som anmält försäljning av e-cigarettor och påfyllningsbehållare och 23 verksamheter som anmält försäljning av tobaksfria nikotinprodukter. Lagen om tobaksfria nikotinprodukter började gälla under 2022. Antalet försäljningsställen med receptfria läkemedel uppgår idag till 14 stycken.

Samtliga verksamhetsutövare inom lagområdena kommer att få minst ett (1) tillsynsbesök under år 2024. All tillsyn inom lagområdena utförs oanmäld, både dagtid och kvällar. För att förhindra försäljning till minderåriga kan även kontrollköp

göras hos samtliga verksamheter av samtliga produkter (tobak, tobaksfria nikotinprodukter och receptfria läkemedel).

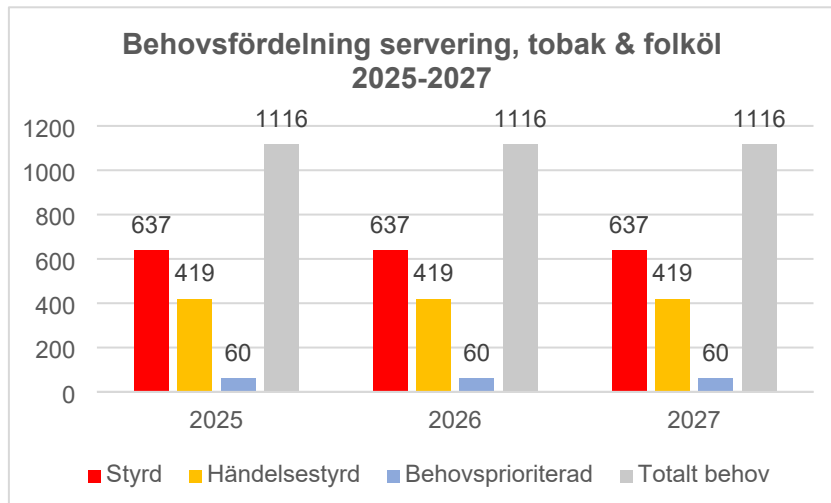
Händelsestyrd tid

Merparten av den händelsestyrda tiden läggs på utredning av inkomna ansökningar om serveringstillstånd och tobaksförsäljningstillstånd, samt på förändringar i gällande tillstånd och tillståndshavande bolag. Antalet stadigvarande serveringstillstånd ligger relativt konstant över tid och bedömningen är att detta även kommer att gälla de verksamheter som innehar tobaksförsäljningstillstånd under den aktuella perioden. Inom ramen för den händelsestyrda tiden ligger även arbetet med överklagade beslut. Resursbehovet för grunduppdraget inom rådgivning och information bedöms under perioden ligga kvar på samma nivå som idag.

5.7.3 Sammanställning av resursbehov – Alkohol, tobak och receptfria läkemedel

Årets utredning visar på ett behov av cirka 1100 timmar för år 2025 till år 2027. Vilket motsvarar på ett behov av cirka 1 årsarbetare för att uppfylla tillsynsbehovet inom enhetens uppdrag på en treårsperiod.

Timmarna är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt figur 12.

Figur 12. Figuren visar resursbehovet för alkohol, tobak, folköl och receptfria läkemedel 2025 -2027.

5.8 Övergripande arbete- Administration och ledning

5.8.1 Beskrivning av området

För att nämndens arbete ska fungera ändamålsenligt och effektivt krävs ett löpande övergripande arbete i form av administration och ledning. Det innebär arbetsuppgifter som bland annat registrering och expediering, fakturering, nämndrelaterat arbete, arkivrelaterade uppgifter samt ärendeadministration. Här återfinns även all tid som chefer/ledning behöver lägga för att fullgöra sitt verksamhets-, ekonomi- och personalansvar.

Ärendeadministration

Ärendeadministration är en del av handläggningen och tillsynen.

Administratörernas främsta arbetsuppgift är att vara ett administrativt stöd för att avlasta handläggarna. Registrering och hantering av handlingar utgör en stor del av den dagliga driften. Diarieföring av inkomna handlingar i både fysisk och digital form sker i ärendehanteringssystemet Ecos2 som förvaltningen använder. Det administrativa arbetet är omfattande och innefattar allt från diarieföring, ärendehantering, posthantering, arkivering, expediering, registervård och verksamhetsutveckling m.m.

I verksamhetsutveckling ingår även digitalisering, systemadministration och utveckling så som rutiner, mallar osv och arbete inom Ecos driftgrupp.

Registrering av handlingar är en återkommande arbetsuppgift som är konstant året runt men kan variera något i omfattning.

Arkivhantering

Det pågår just nu ett projekt för att avveckla arkivet och skicka handlingarna till centralarkivet. Detta gör att det finns ett ökat behov av resurser under perioden 2024-2026. Efter flytten till Kabom kommer det endast finnas ett begränsat närarkiv kvar. Samtidigt inför Alingsås kommun e-arkiv och för bygg- och miljönämnden är det viktigt att e-arkiv är på plats innan en ny upphandling av verksamhetssystem sker 2025-2026.

Ledning

För att möta behovet av ett närvarande ledarskap som kan ta omhändertata chefsuppgifterna finns det behov av 2 enhetschefer.

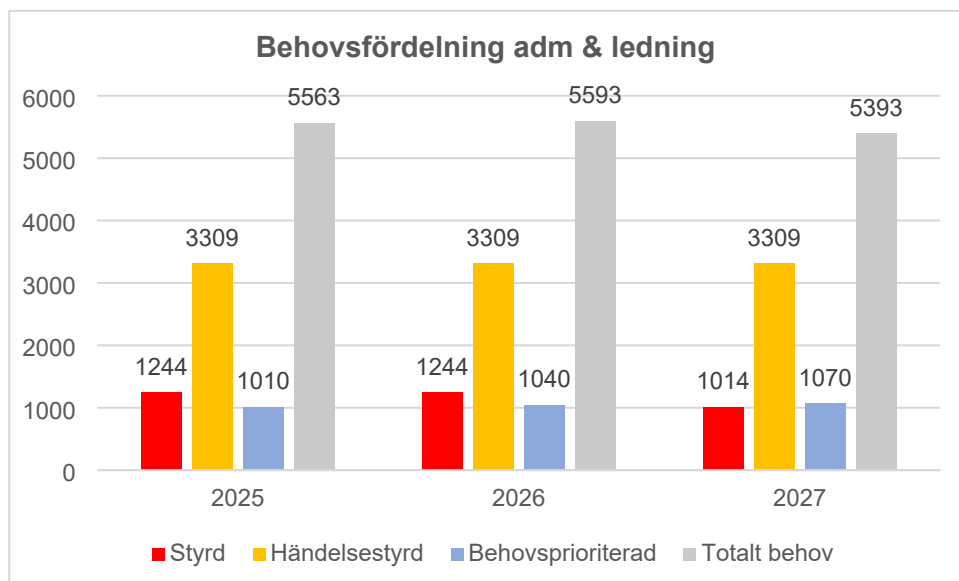
Analys av resursbehovet den närmaste treårsperioden

Vad gäller det kvarstående pappersarkivet så har arbetet med förberedelse för slutarkivering och skanning kommit igång men mycket återstår under kommande period.

5.8.2 Sammanställning av resursbehov – administration och ledning

För området är det sammanlagda behovet ca 5500 timmar för 2025. Lite mer än hälften av tiden hamnar på administratörer. I denna behovsutredning har en indelning av tiden inom administration och ledning gjorts som ett försök för att koppla till de uppgifter som hänger ihop med styrd, händelsestyrd och behovsprioriterad tid. Hur detta faller ut och fungerar i relation med verksamhetsplaneringen behöver utvärderas till kommande behovsutredningar. Det är en utveckling av den av miljösamverkan framtagna modellen.

De resurser som sammanställts i diagrammet nedan omfattar personal anställda på avdelningen. Förutom detta finns resurser på förvaltningen som är med i arbetet att administrera, leda och utveckla arbetet. Exempel på dessa resurser är nämndsekreterare, ekonomer och utvecklingsledare.

Figur 13. Figuren visar på resursbehovet för administration och ledning 2025 -2027.

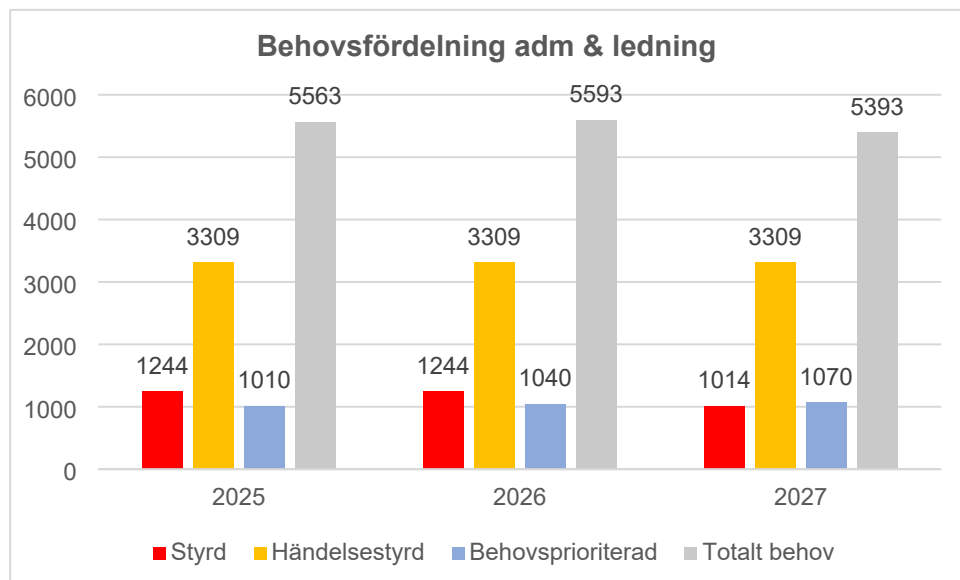
6 Resursbehov sammanställning

Behovsutredningen omfattar en period på tre år. För att få en någorlunda jämn resursfördelning mellan åren och därmed lättare kunna planera eventuell tillsättning, har en noggrann avvägning gjorts av vilka uppgifter som bör ingå respektive år.

Behovsutredningen visar på ett samlat handläggarebehov av 26 000 timmar för 2025, exklusive administration och ledning, vilket motsvarar 26 årsarbetare

handläggare. Behovet för administration och ledning bedöms ligga på 3,5 årsarbetare administratör och 2 chefer, vilket ger ett totalt behov på 32 årsarbetskrafter 2025.

Timmarna, exklusive administration och ledning, är uppdelade mellan tillsynskategorierna enligt figur 13.

Figur 13. Figuren visar på totalt resursbehovet 2025 -2027.

Budgetramen 2025 beräknas rymma cirka 25 årsarbetare. Skillnaden mellan beräknat behov och tillgängliga resurser medför att nämnden kommer behöva prioritera uppgifter. Prioriteringen sker när tillsyns- och kontrollplaner 2025 tas fram och beslutas av nämnden.